

falder saa dybt som muligt — vel helst til Nul, til Fordel for det Samfund, der er modent til at gennemføre en saadan Ekspropriation*).

Efter nu at have godtgjort Sandsynligheden af, at en Ekspropriation, naar Andelsfabrikken medregnes, rimeligvis vil koste mindst et halvt Hundrede Millioner, vende vi tilbage til de 45 Mill. Kr., der, i god Samklang med at Aktiekursen for Tiden er ca. 300, maa regnes med, naar man holder sig til „De danske Sukkerfabrikker“ alene, — og kun angaaende dem ligger Sagen tilstrækkelig klart, og Spørgsmaalet er da: Hvad bliver den allersimpleste direkte Følge af Ekspropriationen?

Staten indtræder i Aktionærernes Sted, men med en effektivt indsat Kapital af 45 Mill. Kr.

Tænke vi os nu Ekspropriationen fuldbyrdet og Staten indtraadt i Aktionærernes Sted allerede i det Aar, hvis Regnskab findes i Bilag XXIV, b, vil man straks se, at de 3,150 Millioner Kr., Aktionærerne dette Aar fik, og som for dem udgjorde 21 pCt. (5 + 16), svinde ind til kun 7 pCt. af de 45 Mill. Kr., Staten har bundet i Bedriften. — Det er jo et ret godt Resultat, men noget risikabelt! og blot Sukkerprisen falder 1 Øre pr. Pd., falder Udbyttet derved med 2 Mill. Kr. (jfr. Sp. 2653), og de 1,150 Millioner, der da ere tilbage, giver kun 2½ pCt. af Kapitalen: — absolut Tab! man kan naturligvis for en Tid redde Situationen ved at undlade de store Henlæggelser, der i dette Aar udgjorde 1,305 Mill. Kr. (jfr. Sp. 2647), og derved drive Udbyttet op i 5½ pCt.; — det er beskedent, og Forretningen begynder at stagnere, fordi de sædvanlige Udvidelser mangle. Det er tvivlsomt, om der kan knibes et Par Hundrede Tusinde fra Bestyrelsens Tantiømer, men kan det gøres, bliver der 2,655 Millioner til Udbytte; det giver ganske vist henimod 6 pCt., men Forretningen stagnerer, og et yderligere Prisfald af ½ Øre pr. Pd. driver Udbyttet ned i kun godt 3½ pCt. — Det vil med uomtvistelig Sikkerhed sige, at et Prisfald af blot 1½ Øre pr. Pd. bringer uhjælpelig Tab og Stagnation i det hele.

Noget af Hemmeligheden herved ligger selvfølgelig deri, at det som i alle andre Livets Forhold maa anses for mindre klogt at skride til Køb under ganske ekstraordinært høje Prisforhold; men derfra kan man dog ikke slutte sig til, at alt gaar godt under svagere Konjunkturer, thi de angribe Driftsudbyttet paa en ganske anden Maade, som der ikke her er nogen som helst Grund til at komme ind paa; og selv om man ser bort fra den vel egentlig ikke paatænkte Ekspropriation af Beskyttelsen og derved sparer Renten af de 10 Millioner — altsaa en lille halv Million, spiller det praktisk talt ingen større Rolle: thi blot ¼ Øres yderligere Nedgang og ogsaa det er forduftet.

Nej, Hemmelighedens Kærnepunkt ligger deri, at Sukkerfabrikkerne med en oprindelig forholdsvis ringe Kapital have oparbejdet en storslaet Forretning, og saa kan hverken Staten eller andre bag efter komme løbende og sige: nu tage vi Forretningen for det, der oprindelig er anbragt i den. — Den Ret, som her hævdes for Sukkerfabrikkerne, gøre vi sikkert alle klogt i at anerkende, og hvis ikke Forslagsstillerne ogsaa anerkende den, finder Flertallet ikke, man fra den Side kunde indvende noget imod, om Folk af anden Anskuelse ved Lejlighed forlangte ogsaa deres bedste Foretagender eksproprierede for en billig Penge og derefter ledede efter lidt andre Principper.

Den allersimpleste direkte Følge af Ekspropriationen vilde altsaa blive, at en Prisnedgang af blot 1 à 1½ Øre pr. Pund Sukker vil bringe al tænkelig Fordel til at forsvinde som Dug for Solen; og at et saadant Prisfald meget let kan komme —

*) Jfr. „Tidens Tekst“: „Social-Demokraten“ den 29. Oktober 1911.